

Splošne vesti

VABILO

NA XIX. REDNI OBČNI ZBOR Učiteljskega zdraviliškega doma v Rogoški Slatini, r. z. z. o. z., kateri se bo vršil na Svečnico dne 2. februarja 1939. ob pol 11. uri v pisarni Posojilnice na Dolu pri Hrastniku št. 6 po sledečem

dnevnom redu:

- I. Čitanje zapisnika XVIII. občnega zbora.
- II. Poročilo načelstva.
- III. Čitanje in sklepanje o računskem zaključku za leto 1938.
- IV. Sprememba pravil.
- V. Slučajnosti.

Ako bi prvi občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu zastopanih združnikov.

Dol pri Hrastniku, 16. januarja 1939.

Za načelstvo:

Anton Gnus, načelnik. Vitko Jurko, tajnik.

— Vsaka žena, ki se zanima za pletenje in kvačkanje, išče vedno novih vzorcev v listih, ki ji jih razpolagajo s sliko in besedo. Vedno najnovejše, moderne vzorce bo našla v stalni prilogi »Za proste ure« mesečnika »Žena 1939«. In katera vseh teh popisov ne bi razumela ali bi se rada iznova naučila plesti in kvačkati, se lahko prijavi v tečaj, ki ga bo »Žena 1939« priredila v drugi polovici januarja. Vsaka žena, ki varčuje na ta način, da zase in svoje drage sama šiva obleke, bo našla na moderno izpopolnjeni krojni poli tega lista, ki v ničemer ne zaostaja za inozemskimi, mnogo krojev za praktične obleke in perilo. List »Žena 1939« se je letos tako lepo izpopolnil, da vam bo prinesel vsak mesec mnogo veselja. Uprava Ljubljana, Nebotičnik.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Uvodnik »Naš položaj« iz prejšnje številke »Učiteljskega tovariša« citira »Jutro« od 15. januarja.

— Zimska pomoč kočevskim Slovincem, članek, v katerem piše »Edinost« z dne 14. I. med drugim tudi sledeče:

Ko je že krik zavedne slovenske inteligence na Kočevskem po izboljšanju gospodarskih prilik in sistematični zaposlitvi naših rojakov ostal brez odmeva, se je slovensko učiteljstvo na Kočevskem, ki iz dneva v dan opazuje težko življenje v slovenskih družinah na Kočevskem, lotilo naloge in zainteresiralo svoje tovariše v drugih krajih, zlasti v Ljubljani, da so pričeli izvajati samopomoč kočevskim Slovincem. Pač plemenita akcija, ki je že v prvih početkih pokazala vse svoje dobrine. Po vzgledu CMD so od malih tovarišev, ki prebivajo v srečnejših razmerah in v krajih, kjer niso zasramovani za svojo ljubezen do slovenskega jezika, bili letos obdarovani številni slovenski šolarčki na Kočevskem s knjigami, obutvijo in oblekami. Le žal, da ima ta organizacija samopomoči hibo, t. j. da se polaga premala pažnja, komu se poveri poslano blago, ki naj bi se pravično razdelilo med najpotrebnejše. Naš list, ki se bori za pravico in resnico, ne more mimo žalostnega primera, ki se je zgodil v neki kočevski vasi, ki pa je vreden obsojanja vse zavedne slovenske javnosti.

Nikjer še ni zapisano, da je slovenski šolski upravitelj že tudi zaveden Slovenec. So tudi še danes na žalost ponekod živi liki iz Cankarjevih »Hlapcev«: ljudje, ki po tihem simpatizirajo s tujerodci; ljudje, ki branijo svojim rojakom kulturno delovanje v hiši, ki bi morala v prvi vrsti nuditi gostoljubno streho po omiki in prosveti želečim Slovincem.

Za danes ne bomo navajali imen, znano pa nam je, da je neki šol. upravitelj na Kočevskem z darovi, ki jih je zbrala slovenska mladina v Ljubljani, obdaroval nemčurje in otroke bogatih posestnikov, ki pljujejo na naš jezik, dočim so mnogi slovenski šolarčki bili krivično obdarovani ali pa sploh ne.

Ali bi se ravnateljstva ljubljanskih šol ne mogla prej informirati pri podružnicah CMD na Kočevskem, komu naj se poveri obdaritev otrok, da bo pravično izvedena?

— Smotno kulturno delo v Prekmurju. V tem članku pravi »Večernik« z dne 13. jan.: »Šole in vse materialne pridobitve na področju slovenske kulture v Prekmurju so samo surovi, dasi trdni temelji, na katerem naj se gradi prava stavba. Ali bo mogoče graditi, če se bodo stavbarji obmetavali z gradbenimi kamni in če naj bo slavljen oni, ki je najmarljivejšega zidarja najnevarneje ranil? Treba je izvesti konsekvence iz spoznanja vseh, da je naš narod v težkem položaju in to tako z delom vsakega posameznika kot vsake organizacije.«

— Uvodni članek »Jutra« z dne 15. jan. pod naslovom »Za poglobitev prosvetnega dela«, prinaša tudi sledeče: Razširiti to kulturno-društveno mrežo, ustvariti nove organizacijske edinice, prebuditi zastale, vliči v vsa srca zaupanje in vero, vzbujati vsepovsod voljo do smotne organizacijske in do poglobitve kulturne delavnosti — to je program, ki ga zastopa in izvršuje ZKD, katere znani in neznanji delavci se danes sestajajo v Ljubljani, da se dogovore, kako bi vsak na svojih tleh izvršil nalogo razširjenja, oživiljenja in

Milić R. Maistorović, učitelj, Beo-

AKCIJA JUU ZA ČEŠKOSLOVAŠKE UČITELJE

Učiteljski zbor ljudske šole	
Orehovica-Sušak	din 20,—
Učiteljsko društvo Laško	200,—
Učit. društvo Ljubljana, mesto	2298,—
Učiteljsko društvo Ljubljana, vzhodni del	200,—
Učiteljsko društvo sreza skop-skog, Skoplje	504,—
Učiteljsko društvo Županja	500,—
Učiteljsko društvo Radovljica	999,—
Učiteljsko društvo Kučevo	200,—
Učiteljsko društvo Irig	530,—
Učit. društvo Banja Luka, grad	480,—
Učiteljsko društvo Delnice	643,50
Milić R. Maistorović, učitelj, Beograd	100,—
Vsega	6674,50
Prej objavljeno	2238,—
Skupaj	8912,50

Želimo, da tudi ostala učiteljska društva pohitijo s prispevki za češkoslovaško učiteljstvo, ki je bežalo iz zasedenih pokrajin.

Uprava.

— Vsi službodajalci, ki imajo služkinje in stalne postrežnice, morajo do 31. januarja nabaviti davčne karte za služkinje. — Karte se dobe samo pri davčni upravi. Davčna karta stane 52 din. Istočasno morajo plačati tudi prispevek za bednostni sklad po 25 din. — Takoj po 31. januarju se bo uvedla stroga kontrola in uvedlo proti zamudnikom kazensko postopanje po čl. 95 zakona o neposrednih davkih.

poglobitve podrobnega prosvetnega dela. Organizacija javnih predavanj, ustanavljanje novih in osvežitve že obstoječih knjižnic, delo diletantskih odrov, pevskih društev itd. — koliko nalog in koliko dela za zavedne kulturne delavce, posebej še za učiteljstvo, ki zavzema v tem delu levji del. Samo iz takega in podobnega dela bo naš narod črpal moči za svoje nadaljnje življenje na eksponiranih tleh, na katera ga je postavila zgodovinska usoda.

— Na 3000 prebivalcev je naslov članka v »Slovincu« od 17. januarja, v katerem razpravlja o pomanjkanju ljudskih šol in učiteljev v zahodni Hercegovini. Med drugim ugotavlja tudi: Vsa Hercegovina je imela leta 1917. le 93 ljudskih šol in 161 učiteljev, leta 1936. pa 177 šol in 364 učiteljev. — V okraju Ljubuški pride na 3000 prebivalcev samo ena ljudska šola, v mostarskem okraju pa na 2400 prebivalcev. — V zahodni Hercegovini je 70 % nepismenih prebivalcev. — V isti zadevi priobčuje tudi »Jutro« od 17. jan. krajšo notico.

Učiteljski pravnik

— Vprašanje. X. Y. — Ali si sme izpisati učitelj v navzočnosti šol. upravitelja v pisarni iz vseh uradnih dopisov, kar smatra za važno?

Odgovor: Da, ker so ti itak namenjeni učiteljstvu.

— Vprašanje: M. V. iz P. Sem poročena, imam tri otroke, živim ločeno od moža, ker je v privatni službi v drugem kraju, otroke vzdržujem sama pri sebi ali imam pravico do draginjske doklade za otroke?

Odgovor! Po čl. 7., odst. 2., uredbe o osebnih in rodbinskih dokladah, ki je priobčen na 100. strani Roč. kataloga, pripada ženi drž. uradnici rodbinska doklada za otroke le, če je mož siromašnega stanja in tudi nespособen za pridobivanje. To smo že večkrat na tem mestu povedali in pojasnili.

Učiteljska tiskarna

— Knjižarna Učiteljske tiskarne je poslala prošli teden vsem šolskim upraviteljstvom vzorce zgodovinskih in zemljepisnih slik, da pokaže cenjenemu učiteljstvu to novo izvrstno učilo, ki bi ne smelo manjkati radi svoje uporabnosti in cenenosti v nobeni šoli. Učitelji in učiteljice, ki so to učilo že preizkusili, hvalijo zamisel in so navdušeni nad uspehi.

— Oglejte si zbirko učil v Knjižarni Učiteljske tiskarne, ko dospete v Ljubljano! Zberite primerno in naročite, da se vam odpošlje.

— Privoščite svojim otrokom vsaj malo veselja! Naročite pri Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri njeni podružnici v Mariboru Josipa Ribičiča: »Pisane lutke« in »Tinkinga zajčka« in Manice Komanove: »Teto s cekarjem« in »Strica s košemo«.

— 15% popust dobe združnikj Učiteljske tiskarne pri nakupu blaga za lastno uporabo. Izkazati se morajo z združnimi knjižnicami.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. OBVESTILO. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil 24., 25. in 26. marca t. l. v Ljubljani v prostoru, ki ga bomo pravočasno objavili. — Tekom prihodnjih dni bo prejelo članstvo okrožnico s podrobnim načrtom turneje in turnejski koncertni program. Oni člani, ki se zadnjega pevskega tečaja niso udeležili, bodo prejeli tudi izjave za odtegljaje v turnejski fond. Članstvo prosimo, da se ravna točno po navodilih okrožnice. Tajništvo.

Mladinska matica

—mm Izid literarnega natečaja Mladinske matice. Mladinska matica je prejela na razpis literarnega natečaja 17 rokopisov. Ker ni bil v skladu z razpisom, se je en rokopis takoj izločil, tako da je prišlo za literarno tekmovalanje v poštev 16 del. Od teh je bilo 10 beletrističnih in 6 rokopisov za realno vsebino. Na predlog literarnega odseka se je sklenilo, da se odkupijo sledeča dela:

»Iz starih in novih časov« (realna snov), »Mama, kruha!« (realna snov), »Pisani izprehodi« (slikanica), »Dijaa«, »Dedek Miha« (slikanica) in »Nergaa«.

Neobvezno pa se sprejme »Dedek, po-veje!«

Pri slikanici »Dedek Miha« je odkup vezan na gotove izpremembe, ki jih predlaga literarni odsek.

Pri glasovanju za prvo nagrado v višini 2500 din sta prejela rokopisa »Mama, kruha!« in »Iz starih in novih časov« največ in enako število glasov in zato je sklenil odbor, da se nagrada v sporazumu z avtorjema razdeli. Isto se je ponovilo pri podelitvi druge nagrade v višini 2000 din. Tudi tu sta dobila rokopisa »Dijaa« in »Pisani izprehodi« enako glasov. Tudi za to nagrado je sklenil odbor delitev.

V primeru, da avtorji z delitvijo nagrad ne bi bili zadovoljni, se bodo dala tista dela ponovno prečleniti novim recenzentom.

Vsi ostali rokopisi so bili odklonjeni, med temi tudi nekatera dobra dela, ki so pa za mladino pretežka.

Vsi tekmovalci, avtorji nagrajenih, odkupljenih in odklonjenih del, so naprošeni, da pošljejo nemudoma svoje naslove tajništvu Mladinske matice v Ljubljani, Franciškaška ulica 6. Avtorji nagrajenih del so tudi naprošeni, ali so z delitvijo nagrad zadovoljni!

—mm Tretji zvezek Cicibanove knjižnice je izšel. V dobrem tednu je bilo razprodanih že nad tisoč izvodov. Pohitite z naročili. Pri naročilu nad 10 izvodov stane izvod din 1,50, pri čemer je vračunena tudi že poštnina. Pri manjšem naročilu se računa naročnina posebej.

Šolski radio

—r Torek, 24. januarja. Čistoča — pol zdravja; g. dr. Franta Mis, Razpored: 1. Pojem čistoče; gospodinjske in medicinske. 2. Nevarnost nečistoče za nalezljive bolezni. 3. Njen vpliv na telesno slabotnost, slabokrvnost, pomanjkanje teka, veselja do dela itd. 4. Čistoča obleke. 5. Skrb za čistočo stanovanja, dvorišča, okoličje hiše. 6. Nekaj o obrtni, stavbeni, šolski in dečji higiena. II.—III.

—r Petek, 27. januarja. Svetosavska proslava ob 9. uri. Izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti, vodi g. Mirko Demšar. Razpored: 1. Govor o sv. Savi. 2. Debeljak: Sv. Sava, pesem. 3. Legenda o sv. Savi. 4. Jan. Plestenjak: Sv. Sava, pesem. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 22. januarja, ob 17. uri predaval g. inž. Rado Lah: Zakaj so kmetijske organizacije potrebne.

Štánovska organizacija JUU

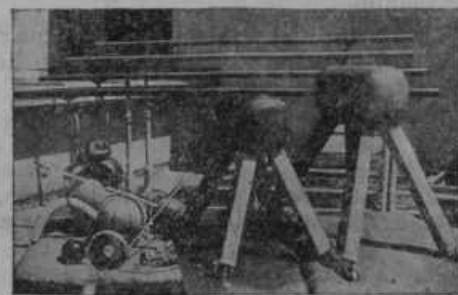
+ JUU SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA je zborovalo v soboto, 17. decembra 1938., na Jesenicah.

Navzočih je bilo 66 članov(-ic). Zborovanje je otvoril tov. Serajnik Jožko, ki se je po pozdravu vseh navzočih in novopristopivših tovariših spomnil rojstnega dne blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in 20-letnice smrti pisatelja Ivana Cankarja. Njun spomin so navzoči počastili s kratkim molkom in trikratnim »Slava«.

G. Vekoslav Bučar je v globoko zasnovanem predavanju omenil vse bore za ustanovitev Jugoslavije pred 1. decembrom 1918. Članstvo se je predavatelju za njegovo predavanje toplo zahvalilo.

Predavanju je sledila poklonitev pred spomenikom kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Po nagovoru tov. Pibrovca je predsednikov namestnik položil pred spomenik venec s trobojnicno in lovorjevo vejico, društveni moški pevski zbor pod vodstvom tov. Kobentarja je pa ubrano in z zanosom zapel poleg državne himne še dve domorodni pesmi.

Vse sodobno telovadno orodje, železne konstrukcije za dvorane in letna telovadišča, potrebščine za težko atletiko in vse za smuk si nabavijo telovadna društva, šole in posamezniki najceneje v

tvornici telovadnega orodja, šport. potrebščin in smučij

športne trgovine

„ALPINA“

LJUBLJANA — TYRŠEVA CESTA 7

Zahtevajte ponudbe in cenik!

Nato je podal tov. Franc Pavlin zanimiv referat o razvoju šolstva v radovljiškem srezu v zadnjih 20 letih.

Po proslavi je bil stanovski del zborovanja.

Pri obravnavi dopisov se je sklenilo, da prispevajo vsi tovariši(ce) po 10 din za podporo češkoslovaškim tovarišem iz zasedenega ozemlja. Znesek 1000 din založi društvo ter ga takoj odpošlje centralni upravi JUU v Beogradu.

Referat o pomoči revnim otrokom v obmejnih krajih poda referentinja za odsek učiteljic na prihodnjem zborovanju radi še manjkajočih podatkov.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo meseca februarja v Lescah.

Habič Anton, preds. Mlekuž Vladislav, taj.

Novosti na knjižnem trgu

—k »Slovensko ozemlje«, zemljepisni pregled za učiteljstvo, napisala Milica Stupanova, izdala Banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani, cena vezani knjigi, ki obsega 257 strani, je 68 din.

Milica Stupanova je s tem svojim delom dala učiteljstvu prepotrebno pomožno knjigo za pouk v zemljepisju, posebno še našega slovenskega ozemlja. Knjiga je pisana tako, da ustreza vsem zahtevam moderne šole. Razdeljena je na štiri dele, in sicer v A. Dravska banovina, B. Slovensko ozemlje v Italiji, C. Slovensko ozemlje v Nemčiji, Č. Slovensko ozemlje v Madžarski, kot dodatek je pregled dravske banovine ter slovenski izseljenci in meja slovenskega ozemlja nekdanj in danes.

Zemljepisna snov se začne z Mariborom, kar avtorica zagovarja s tem, da je Maribor severni branik in mejnik slovenskega ozemlja. Sicer pa knjiga podaja snov tako dobro in sočno, da si bo učitelj lahko sam poiskal izhodišče za pouk slovenskega ozemlja tako, kot bo njemu samemu z ozirom na krajevne prilike najbolj prikladno.

Snov je urejena v obliki potovanja, sicer pa je ta oblika podana toliko diskretno, da nikjer ne postaja šablonska ter je tako dopuščeno popolno zemljepisno razumevanje ter kritično življenjsko mišljenje otrok.

Iz istega razloga je tudi zveza z ostalimi predmeti le nakazana, včasih le v dodatku »Za vajo in utrditve«, n. pr.: I. Naštev a) vrhove, ki obrobajo Barje, b) vrhove, ki so raztreseni po sredi! Primerjaj Ljubljansko barje s Saleško dolino in drugimi slovenskimi kotlinami, katere je pokrivala nekoč vodal 3. Citaj one Cankarjeve povesti, ki opisujejo Vrhniko (Aleš z Razora) in Fran Govekarjeve »Izanske pripovedke!« Ta dodatek je k učni sliki »Ljubljansko barje!«. Tak sličen dodatek ima vsaka učna slika, n. pr. »Ljubljana« poleg drugega tudi risanje grba in načrta mesta Ljubljane.

Ta zemljepisni pregled ni pisan z ožjega strokovno-znanstvenega stališča, ki mu izključno stroka daje smer, duh in obliko izražanja, nego so tu podane tudi razne snovne podrobnosti iz narodnih običajev, umetnin, naravnih krasot in drugega. Tudi se je ta priročnik skušal ozirati vsaj nekoliko na gospodarske panoge, na vinogradništvo, gozdarstvo, sadjarstvo, hmeljarstvo, planšarstvo itd.

To delo Milice Stupanove je tako dober priročnik za zemljepisni pouk, da bi ga ne smel pogrešati noben osnovnošolski učitelj, ki poučuje zemljepis na srednji ali višji stopnji osnovne in narodne šole. Priročnik bo služil prav dobro pri obravnavanju snovi slovenskega ozemlja, kakor za uspešno utrjevanje. Bo pa prav gotovo tudi zanimal učitelja samega. Avtorica v svojem predgovoru prav dobro pove, ko pravi: »...moram pripomniti, da je ta knjiga priročnik za učitelja, ki naj zmerom več ve kakor učenec in seveda ne sme od otrok zahtevati vsega kar je v knjigi. Najbrž bo učitelj našel za svoj okoliš, ki ga je treba natančno predelati, v knjigi še premalo gradiva, za vse druge pokrajine pa ga bo preveč. Upam pa, da bo ta zemljepisni pregled vsaj za silo zamašil najboljše vrzeli v učiteljski knjižnici in s pridom služil učiteljstvu, kadar bo pri zemljepisnem pouku vodilo dečo po naši zanimivi in lepi rodni zemlji.« — Zeleti bi pa bilo, da temu res dobremu delu sledi v istem slogu skoro tudi prepotrebno delo »Ozemlje naše kraljevine Jugoslavije«. J...lo.